

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานของนักเรียนโรงเรียน
บุญวาทย์วิทยาลัยอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง โดยมีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 การจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

1.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

(แก้ไขเพิ่มเติม 2544)

1.1.2 ที่มาและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

1.1.3 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในสาระเศรษฐศาสตร์

1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

1.2.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Research based learning

1.2.2 ประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบ Research based learning

1.2.3 หลักการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research based learning)

1.2.4 รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research based learning)

1.2.5 การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research based learning)

1.2.6 บทบาทของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน
(Research based learning)

1.3 การสร้างเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric)

1.3.1 ความหมายและความสำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric)

1.3.2 ประโยชน์ของการประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric)

1.3.3 หลักการประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric)

1.3.4 รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric)

1.3.5 การสร้างเกณฑ์การประเมิน (Rubric)

1.3.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research based learning) ของนักเรียน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

2.1 การจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2544) (2544, หน้า 12) ได้ระบุไว้ว่าตามมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทบทวนรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ที่มาและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม(กระทรวงศึกษาธิการ,2552)

การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมมีจุดมุ่งหมายที่จะให้สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไรทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคมการปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมีความอดทนอดกลั้นยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจึงมุ่งเน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายเพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ มีความรู้ทักษะคุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในสาระเศรษฐศาสตร์(2552,)

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประกอบด้วย 2 มาตรฐานการเรียนรู้คือ

มาตรฐานส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐานส.3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

โดยมีความมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้ในสาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 นั้นต้องการให้ผู้เรียน ได้มีความรู้ในมาตรฐานที่ส. ๓.๑ ว่าการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจของรัฐ, การนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมอย่างยั่งยืน, ระบบสหกรณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและระบบเศรษฐกิจในชุมชนมีปัญหาต้องแก้ไขและพัฒนาเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพส่วนใน

มาตรฐานที่ส.๓.๒ ว่านโยบายการเงินการคลังของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศมีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก, การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุค โลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อสังคมไทยและสังคมโลกและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่างๆมีทั้งผลดีและผลเสียที่ส่งผลต่อภาวะเศรษฐกิจ

2.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการวิจัย โดยในปัจจุบันได้มีการนิยามการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานไว้หลากหลายรูปแบบเช่น

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2547: หน้า 91) ได้ให้คำนิยามของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีการวิจัยเป็นฐานไว้ว่าการให้ความสำคัญกับสภาพการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มวางแผน ออกแบบและดำเนินการจัดการเรียนรู้จะทำให้ครูเกิดการคิดค้นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ทิศนาเกษมณี (2552) ที่ได้นิยามไว้ว่าเป็นการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ใหม่หรือคำตอบที่เชื่อถือได้โดยใช้กระบวนการสืบสอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยในการดำเนินการสืบค้นพิสูจน์ทดสอบเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

สมหวังพิธิยานุวัฒน์และทักษิณัญญุเดิม (2547, หน้า 8) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐานไว้ว่าเป็นการสอนเนื้อหาวิชาเรื่องราวกระบวนการทักษะและอื่นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนชนิดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาหรือสิ่งต่างๆที่ต้องการสอนนั้น โดยอาศัยพื้นฐานกระบวนการวิจัย

เสาวนีย์กานต์เดชารักษ์อ้างในศราวุชชัยของ(2552, หน้า 11) ให้ความหมายของการสอนแบบเน้นการวิจัยว่าเป็นการนำแนวคิดการวิจัยมาเป็นพื้นฐานในการเรียนการสอนและผสมผสานวิธีสอนแบบต่างๆเพื่อช่วยให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากตำราเอกสารสื่อต่างๆคำบอกเล่าของอาจารย์รวมทั้งจากผลการวิจัยต่างๆตลอดจนทำรายงานหรือทำวิจัยได้

อาชญูวรรัดนอุบล (2547, หน้า 61) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้นักเรียนใช้การวิจัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจหรือต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่เรียน โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการคิดและจัดการหาเหตุผลในการตอบปัญหาตามโจทย์ที่นักเรียนตั้งไว้โดยการผสมผสานองค์ความรู้แบบสหวิทยาการ และศึกษาจากสถานการณ์จริง

อมรวิษัณครทรรพ (2547, หน้า 38) ได้ให้ความหมายของการสอนแบบวิจัยไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าและค้นพบข้อเท็จจริงต่างๆในเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเองโดยอาศัยกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบเป็นเครื่องมือสำคัญ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีระบบ โดยการนำกระบวนการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนก็จะได้เห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียน

เป็นสิ่งสำคัญทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

ไพฑูรย์ลินลารัตน์ (2547 ,หน้า 1) เป็นวิธีที่มีความสำคัญและจำเป็นมากซึ่งพบว่าไม่มีตำราหรือเอกสารหรือบทความใดเขียนเกี่ยวกับวิธีสอนดังกล่าวมากนักที่มีักพูดเฉพาะการวิจัย (Research)หรือพูดเฉพาะการสอน (Teaching)หรือเฉพาะการวิจัยเกี่ยวกับการสอน (Research on teaching)แต่สำหรับการสอนแบบเน้นการวิจัย(Research based teaching)นั้น ไม่ค่อยพูดกันเป็นเหตุให้การค้นคว้าทางด้านนี้มีไม่มากนักเพื่อให้เข้าใจการสอนแบบเน้นการวิจัย (Research based)อย่างชัดเจนนั้นควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสอนระดับอุดมศึกษาก่อนแต่ในปัจจุบันจะพบว่าการจัดการเรียนรู้ได้นำมาใช้ในการจัดการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก อาทิ เช่นนางสาววรรณิสาภูมิผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการวิจัยเป็นฐานกับโรงเรียนปกติในระดับประถมศึกษาและนายสรายุทธชัยของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ในรายวิชาชีววิทยาพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4ในระดับมัธยมศึกษาเป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เรียนให้กับผู้เรียนผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม2544) ในมาตราที่ 24 ข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบ Research based learning

ประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบ Research based learning (อำรุงจันทวานิชอ้างถึงในวรรณิกานาญลินทร์2548, หน้า8-10) ได้สรุปประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐานไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเกิดทักษะการใช้การวิจัยในการแสวงหาความรู้เรียนรู้ทฤษฎีแนวคิดหลักการและข้อค้นพบที่มีความหมายมีความเที่ยงตรงรู้จักวิเคราะห์ปัญหาการวางแผนการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาเก็บรวบรวมข้อมูลสรุปผลนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้นอกจากนี้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการพัฒนาทักษะการคิด (Thinking Skills) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving and Resolution Skills) ทักษะการบริหารจัดการเวลา (Time Management Skills) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ทักษะประมวลผล (Computer Skills) และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning Skills)

2. ประโยชน์ต่อครูทำให้ครูมีการวางแผนทำงานในหน้าที่ของตนอย่างเป็นระบบได้แก่วางแผนการสอนออกแบบกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนประเมินผลการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะทำอะไรเมื่อไรเพราะอะไรและทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร

3. ประโยชน์ต่อวงการการศึกษาซึ่งผลของการจัดการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐานสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับวิธีการจัดการการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่ครูแต่ละคนซึ่งครูแต่ละคนสามารถจะประยุกต์และนำไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่าการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียน ได้รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จนกระทั่งสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ที่มีอยู่รอบตัวและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาหรือเรียกว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิตผู้เรียนจึงต้องเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้ได้ด้วยวิธีการของตนเองการเรียนรู้ที่ตัวเนื้อหาแต่อย่างเดียวยังไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษาอีกต่อไป

หลักการและแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

โดยทศนา แคมณี ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการวิจัยเป็นฐานดังนี้

(2551, 144) กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการแสวงหาความรู้เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้ที่เชื่อถือได้ การให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการวิจัยในทางการศึกษาหาความรู้ต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้กระบวนการวิจัย ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายต่อตนเองและจากสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 24 (2551,91) ส่งเสริมให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 30 ส่งเสริมให้ครูสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับการศึกษา

โดยแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

(2547, 92) ขั้นตอน ที่ 1 วางแผนจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ครูศึกษาวิเคราะห์ห้องที่ประกอบและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การวิเคราะห์เชื่อมโยงมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานและขอบข่ายสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อกำหนดสาระและมาตรฐานรายปี/รายภาคตามสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ตลอดจนการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ธรรมชาติของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของการวางแผนและออกแบบกิจกรรม เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนและสภาพเป็นจริง

ขั้นตอนที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ครูนำกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้มาสู่การปฏิบัติจริง โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะตามเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยครูและนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ขณะเดียวกันครูก็ประเมินผลการเรียนรู้และรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการและแบบวัดต่างๆ เช่น การจดบันทึกหลังการสอน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ ทักษะ และและพฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมหรือคุณลักษณะอื่นๆ ตามความคาดหวังหรือไม่ก็น้อยเพียงใด ผลที่ได้จากการประเมินนี้ส่วนหนึ่งจะได้มาจากการประเมินไปพร้อมๆ กันกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน งามสัมภาษณ์ และตรวจผลงานและการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียน ซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง และอีกส่วนเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ **Research based learning**

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสมหวังพิชยานุวัฒน์และทัศนีย์บุญเติม(2547 ,หน้า 14)

ได้เสนอแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยคือการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทำวิจัยในระดับต่างๆเช่นการทำทดลองในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์การศึกษารายกรณี (Case study)การทำโครงการทำวิจัยเอกสารการทำวิจัยฉบับจุ๊ว (Baby research)การทำวิทยานิพนธ์ เป็นต้น

2. การสอนโดยให้ผู้เรียนร่วมทำโครงการวิจัยกับอาจารย์หรือเป็นผู้ช่วยในโครงการวิจัย (Under Study Concept)

3. การสอนโดยให้ผู้เรียนศึกษางานวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์ที่ศึกษา เพื่อเรียนรู้ว่า อะไรคือ ความรู้ขานแดน (frontier of knowledge)ในศาสตร์ของตน เรียนรู้วิธีการตั้งโจทย์ปัญหา เรียนรู้วิธีแก้ปัญหา เรียนรู้พบการวิจัย เรียนรู้หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนั้นๆ เรียนรู้การนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยต่อไป เป็นต้น

4. การสอนโดยใช้ผลการวิจัยประกอบการสอนเป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้ว่าทฤษฎีข้อความใหม่ๆในศาสตร์ของตนในปัจจุบันเป็นอย่างไรนอกจากนี้ยังเป็นการสร้างศรัทธาต่อผู้สอนรวมทั้งทำให้ผู้สอนไม่เกิดความเบื่อหน่ายที่ต้องสอนเนื้อหาเดิมๆทุกปี

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานของทัศนีย์บุญเติมได้เสนอรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยได้เป็น 4 แนวทางดังนี้

1. ครูใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอนครูเป็นผู้อ่านงานวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการสอนของตนเองเช่นนำเนื้อหาที่เป็นผลของการวิจัยมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือมาเล่าให้ผู้เรียนฟังเป็นการเรียนรู้เพิ่มเติม

2. ผู้วิจัยใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นคนอ่านงานวิจัยไปศึกษาค้นคว้างานวิจัยจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะเป็นผู้บริโภคงานวิจัยเพื่อให้สามารถเข้าใจกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบของผู้เรียนใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอน

3. ครูใช้กระบวนการวิจัยในการสอนคือครูออกแบบการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเข้าไปช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ต้องการ

4. ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้คือครูสอนให้ผู้เรียนทำวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอนเพื่อแสวงหาคำตอบหรือความรู้ใหม่ๆตามความสนใจของตน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยรศ.ดร.สมพงษ์แดงตาและคณะได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานไว้ดังต่อไปนี้ (สมพงษ์แดงตา,ปี,หน้า)

1. ครูใช้ผลการวิจัยในการจัดการเรียนรู้
2. นักเรียนใช้ผลการวิจัยในการเรียนรู้
3. ครูใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้
4. นักเรียนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้

จากแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานที่มีอยู่ 4 แบบผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คือการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยโดยผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการจัดการสอนของทั้งสมหวังพิริยานุวัฒน์และทัศนีย์บุญเดิมทีศนาแซมณีและสมพงษ์แดงตาพบว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานสามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมของผู้เรียนซึ่งการจัดการเรียนการสอนในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการจะพัฒนาทักษะการวิจัยของผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเล็งเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการนำกระบวนการวิจัยเข้าไปใช้ในการเรียนการสอนจึงสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของการวิจัยในครั้งนี้โดยผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นวิธีสอนซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสมหวังพิริยานุวัฒน์และทัศนีย์บุญเดิมทีศนาแซมณีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยคือการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทำวิจัยในระดับต่างๆเช่นการทำการทดลองในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์การศึกษารายกรณี (Case study) การทำโครงการการทำวิจัยเอกสารการทำวิจัยฉบับจิ๋ว (Baby research) การทำวิทยานิพนธ์เป็นต้นและสอดคล้องกับแนวทางของทีศนาแซมณี ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้คือครูสอนให้ผู้เรียนทำวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอนเพื่อแสวงหาคำตอบหรือความรู้ใหม่ๆตามความสนใจของตนอีกทั้ง

ยังสอดคล้องกับการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานของรศ.ดร.สมพงษ์แดง ตาดและคณะ โดยผู้วิจัยได้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำกระบวนการวิจัยเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนและทำการวัดผลการเรียนรู้โดยใช้ชิ้นงานจากผู้เรียนเพื่อวัดทักษะกระบวนการวิจัยของผู้เรียน

แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานเพื่อแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนของรองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์แดง ตาดและคณะ (ปี, หน้า) มีดังนี้

1. ตั้งคำถามเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการวิจัยซึ่งผู้วิจัยจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าการวิจัยครั้งนั้นมีคำถามสำคัญหรือ โจทย์ที่มุ่งแสวงหาคำตอบคืออะไร ในแวดวงการวิจัยจะมีค่าที่เกี่ยวข้องกับการตั้งคำถามอยู่ 2 คำคือ

1.1 โจทย์ปัญหาการวิจัยเป็นการตั้งคำถามหลักของการวิจัย 1 คำถามมักได้มาจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังที่พึงประสงค์ และ

1.2 คำถามการวิจัยเป็นการตั้งประเด็นคำถามย่อยเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการวิจัยให้สำเร็จลุล่วงสามารถกำหนดได้มากกว่า 1 คำถามตั้งนั้นในการวิจัยแต่ละครั้งควรมีการตั้งคำถามทั้งสองส่วนก่อนที่นักวิจัยจะตั้งโจทย์การวิจัยและคำถามการวิจัยได้นั้นนักวิจัยควรทำความรู้จักบริบทวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาของสิ่งที่มุ่งศึกษานั้นให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อนการสังเกตเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆเหล่านี้จะกระตุ้นให้นักวิจัยเกิดข้อสงสัยขบคิดที่ว่า “เอ๊ะ! ทำไมจึงเป็นเช่นนี้และเป็นเช่นนี้ได้อย่างไร” ฉะนั้นการใช้เวลาเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ซึ่งชวนกันวิเคราะห์ตั้งข้อสังเกตกระตุ้นให้คิดนับว่าเป็นก้าวแรกที่สำคัญของกระบวนการสร้างปัญญา

1.2.1 สุวิมลว่องวานิชได้ให้หลักการตั้งโจทย์ปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของการตั้งโจทย์ปัญหาการวิจัยที่ดีหลักการตั้ง โจทย์ปัญหาการวิจัยและระดับของ โจทย์ปัญหาการวิจัยไว้ดังนี้ ลักษณะของการตั้ง โจทย์ปัญหาการวิจัยที่ดีจะต้อง

- 1) เป็นปัญหาที่มีความสำคัญจำเป็นต้องเร่งแก้ไข
- 2) เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นชัดเจนมีข้อมูลหลักฐานชี้ชัด
- 3) เป็นปัญหาที่นำไปสู่คำตอบที่มีคุณค่า
- 4) เป็นปัญหาปัจจุบันเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา
- 5) เป็นปัญหาที่ผู้วิจัยสามารถทำได้จริงและสำเร็จได้ในปัจจุบันใจที่มีอยู่

1.2.2 หลักการตั้ง โจทย์ปัญหาการวิจัย

- 1) อย่าตั้ง โจทย์วิจัยที่เน้นแต่การศึกษาสภาพปัญหา
- 2) อย่าตั้ง โจทย์วิจัยเพื่อตรวจสอบว่าปัญหานั้นเป็นจริงหรือไม่

3) ตั้งโจทย์วิจัยที่มีความลึกซึ้งให้คำตอบที่นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาเรื่องนั้นๆ ได้อย่างแท้จริงเช่นปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากอะไรทำไมจึงเป็นเช่นนั้น วิธีการแก้ปัญหา มีอะไรบ้างจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไรวิธีการแก้ปัญหาแบบใดเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นวิธีใดดีกว่ากันผลการแก้ไขได้คำตอบว่าอย่างไร

4) โจทย์วิจัยมีความเฉพาะเจาะจงมีขอบเขตของการศึกษาชัดเจนไม่กว้างเกินไประดับของโจทย์ปัญหาการวิจัยจากระดับต่ำหรือระดับที่หนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและดีกว่าดังนี้

4.1) โจทย์ปัญหาการวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาสภาพของสิ่งที่มีงศึกษา

4.2) โจทย์ปัญหาการวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา

4.3) โจทย์ปัญหาการวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหา

2.เตรียมการค้นหาคำตอบเมื่อนักวิจัยได้การตั้งคำถามที่เป็นลักษณะของ โจทย์ปัญหาการวิจัยแล้วจึงมาถึงขั้นของการเตรียมการค้นหาคำตอบเป็นขั้นที่นักวิจัยต้องขบคิดเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อสงสัยในขั้นตอนที่ 1 ว่าสาเหตุแนวทางแก้ไขที่จะเป็นไปได้และแนวทางแก้ไขที่นักวิจัยเลือกนำมาใช้มากที่สุดเพื่อจัดการกับปัญหาการวิจัยคืออะไรรวมทั้งการคาดคะเนคำตอบที่จะได้จากการดำเนินการนั้นๆ ด้วยเมื่อมีความชัดเจนก็สามารถนำมาออกแบบหรือวางแผนการดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพได้ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายการวิจัยการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะทำวิจัยผู้วิจัยจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการวิจัยให้ชัดเจนเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับ โจทย์ปัญหาการวิจัย

2.2 การออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับสามส่วนคือแหล่งข้อมูลวิธีการเก็บข้อมูลและเครื่องมือการเก็บข้อมูลหลังจากที่นักวิจัยออกแบบการวิจัยในประเด็นต่างๆแล้วให้ลำดับกิจกรรมการวิจัยจัดทำเป็นปฏิทินการปฏิบัติงานสำหรับการเลือกวิธีการเก็บข้อมูลควรพิจารณาจากรายการต่อไปนี้

2.2.1 แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลหรือไม่ใช่บุคคลในแหล่งที่เป็นบุคคลควรพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลเหมาะกับการให้เขียนตอบสัมภาษณ์สอบถามหรือสังเกต

2.2.2 ลักษณะที่ต้องการศึกษาเป็นความสามารถความคิดเห็นพฤติกรรมหรือทักษะ

2.2.3จำนวนผู้ให้ข้อมูลมากหรือน้อย

2.2.4ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเป็นข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

2.2.5ช่วงเวลาในการทำวิจัย

2.3 การออกแบบวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถดำเนินการได้ใน 4 ลักษณะดังนี้

2.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสามารถทำได้โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเขียนคำบรรยายอธิบายใช้คำพูดหรือพฤติกรรมสนับสนุนการสรุปผลการวิจัย

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณส่วนใหญ่ใช้การแจกแจงนับความถี่คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

2.3.3 การนำเสนอเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างโดยใช้กราฟ

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีผสมใช้ทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและขยายความเสริมโดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพบรรยายประกอบให้เข้าใจมากขึ้น

3. ค้นหาและตรวจสอบคำตอบการค้นหาคำตอบเป็นการนำแผนการวิจัยที่ได้ออกแบบไว้ไปปฏิบัติจริงทั้งกิจกรรมการแก้ไขปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นและการตรวจสอบสิ่งที่ได้ในแต่ละระยะว่าเป็นหนทางนำไปสู่คำตอบของการแก้ปัญหาที่แท้จริงหรือไม่จำเป็นต้องปรับปรุงการดำเนินงานส่วนใดเพื่อให้ได้คำตอบที่เชื่อถือได้

4. สรุปและนำเสนอผลการค้นหาคำตอบการสรุปผลการวิจัยเป็นการสกัดสิ่งที่ได้ดำเนินการตลอดระยะเวลาการวิจัยเพื่อตอบ โจทย์ปัญหาการวิจัยหรือคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้การนำเสนอผลการค้นหาคำตอบควรนำเสนอผลการวิจัยให้เข้าใจง่ายมีสาระครบถ้วนทำให้เข้าใจสิ่งที่ศึกษาและค้นพบควรเน้นการแสดงผลหลักฐานเพื่อยืนยันข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยรูปแบบการนำเสนอผลการวิจัยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นเอกสารเท่านั้นอาจเป็นการนำเสนอด้วยวาจาโปสเตอร์แผ่นพับสื่อ ICT ฯลฯ

การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

1 การวัดผล (Measurement) คือกระบวนการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้โดยอาศัยวิธีการและเครื่องมือการวัดผลการศึกษาวีจอาจทำได้มากมายหลายวิธีอาทิเช่นการทดสอบการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนสอบถามหรือสัมภาษณ์การดูจากผลงานที่ผู้เรียนปฏิบัติและจากพฤติกรรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวัดผลการเรียนรู้นี้จะนำไปสู่ขั้นตอนการประเมินผล(Evaluation)ต่อไป

2 การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณาหาข้อสรุปหรือตัดสินคุณค่าเช่นดี-เลวผ่าน-ไม่ผ่านเก่ง-อ่อน,ปานกลาง ฯลฯ แล้วนำมาตัดสินเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนหรือค้นหาปัญหา/จุดที่ควรพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

แนวการวัดและประเมินทางการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้แบ่งการวัดและประเมินผลไว้ 3 ระดับตามการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้แบ่งเป็นการวัดด้านพุทธิพิสัยด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย

เอกนรินทร์ สีมหาศาล ได้สรุปการประเมินการเรียนรู้ตามองค์ประกอบ 3 ด้านดังนี้ (2554)

ด้านพุทธิพิสัยหมายถึงข้อมูลสารสนเทศหลักฐานต่างๆที่แสดงถึงความสามารถด้านสติปัญญา 6 ด้านคือความจำความเข้าใจการประยุกต์ใช้การวิเคราะห์การประเมินค่าและการสร้างสรรค์โดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยได้แก่การบอกเล่าอธิบายหรือเขียนแสดงความคิดรวบยอดโดยการตอบคำถามเขียนแผนภูมิแผนภาพนำเสนอแนวคิดขั้นตอนในการแก้ปัญหาการจัดการการออกแบบประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ชิ้นงานเป็นต้นในการจัดการเรียนรู้ด้วยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน โดยใช้การเขียนสะท้อนคิดจากการเรียนรู้ออกมาเขียนสะท้อน (Journal) เป็นรูปแบบการบันทึกการเขียนอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเขียนตอบกระทู้หรือคำถามของครูซึ่งจะต้องสอดคล้องกับความรู้ทักษะที่กำหนดในตัวชี้วัดการเขียนสะท้อนการเรียนรู้这不仅จากการทำให้ผู้สอนทราบความก้าวหน้าในผลการเรียนรู้แล้วยังใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการด้านการเขียนได้อีกด้วย

ด้านจิตพิสัยหมายถึงข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนความสามารถด้านการเรียนรู้ในการจัดการด้านอารมณ์ความรู้สึกลักษณะคุณธรรมจริยธรรมและเจตคติโดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยคือผู้เรียนมีการแสดงอารมณ์ความรู้สึกในสถานการณ์ต่างๆอย่างเหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคมมีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมและค่านิยมพื้นฐานที่ได้รับ การปลูกฝังโดยแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างน้อย 8 ประการตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน โดยใช้การวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ออกมาเขียนสะท้อนเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและซับซ้อนต้องอาศัยการตอบสนองออกมาเป็นถ้อยคำ ภาษาหรือพฤติกรรมภายนอกเจตคติเป็นกิริยาท่าทีรวมๆของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความ โน้มเอียงของจิตใจซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่งๆการวัดเจตคติอาจทำได้หลายวิธีเช่นการสังเกตการ สัมภาษณ์แบบสอบถามการรายงานตนเองการสร้างจินตนาการการวัดทางสรีรภาพ

ทักษะพิสัยหมายถึงข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงทักษะการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกายซึ่งเกิดจากการประสานงานของสมองและกล้ามเนื้อที่ใช้งานอย่าง คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กันในการจัดการเรียนรู้ด้วยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน โดยใช้การ ประเมินการปฏิบัติโดยการประเมินการปฏิบัติเป็นวิธีการประเมินงานและกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมาย ให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบผลการพัฒนาของผู้เรียนการประเมินลักษณะนี้ผู้สอนต้องเตรียมสิ่ง สำคัญ 2 ประการคือภาระงานหรือกิจกรรมที่นักเรียนจะปฏิบัติเช่น โครงการ/โครงการงานการสำรวจการ นำเสนอการสร้างแบบจำลองการท่องปากเปล่าการสาธิตการทดลองวิทยาศาสตร์การจัดนิทรรศการ การแสดงละครเป็นต้นและเกณฑ์การให้คะแนน

บทบาทของครูและของนักเรียนที่ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

บทบาทของครูและของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบ Research based learning

ทิสนาแชนณี (2547 :6-12) ได้เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยได้เป็น 4 แนวทาง

แนวทางที่ 1 ครูใช้ผลการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 1 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 1 ครูใช้ผลการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทของครู	บทบาทของผู้เรียน
แนวทางที่ 1 ครูใช้ผลการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน -ครูใช้ผลการวิจัยประกอบกรเรียนการสอนเนื้อหาสาระต่างๆช่วยให้ผู้เรียนได้ขยายขอบเขตของความรู้และคุ้นเคยกับแนวคิดของการวิจัย	-ครูสืบค้นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาระที่สอน -ครูศึกษางานวิจัย/ ข้อมูลข่าวสาร/องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระ -ครูเลือกผลงานวิจัยที่เหมาะสมกับสาระที่สอนและวัยของผู้เรียน -ครูนำผลการวิจัยมาใช้ประกอบเนื้อหาสาระที่สอนให้เรียน ได้ความรู้เพิ่มขึ้น -ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน -ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับผลการวิจัย/กระบวนการวิจัย/ความสำคัญของการวิจัย -ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้เกี่ยวกับผลการวิจัย/กระบวนการวิจัย ควบคู่กับสาระการเรียนรู้ตามปกติ	-เรียนรู้เนื้อหาสาระ โดยมีผลการวิจัยประกอบทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับเรื่องของการวิจัยการแสวงหาความรู้ ฯลฯ -อภิปรายประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยและกระบวนการวิจัย

แนวที่ 2 ผู้เรียนใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอน

ตารางที่ 2 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 2 ผู้เรียนใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอน

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทของครู	บทบาทของผู้เรียน
<p>แนวที่ 2</p> <p>ผู้เรียนใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอน</p> <p>-ผู้เรียนสืบค้นศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระที่เรียนด้วยตนเอง</p>	<p>-ครูสืบค้นแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาระที่สอน</p> <p>-ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้เกิดข้อสงสัยอยากรู้ อยากแสวงหาคำตอบให้ข้อที่สงสัย</p> <p>-ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลและงานวิจัยที่ผู้เรียนต้องสืบค้นเพื่อแสวงหาความรู้</p> <p>-ครูอาจจำเป็นต้องสรุปงานวิจัยให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน</p> <p>-ครูเชื่อมโยงสาระของงานวิจัยกับสาระของการเรียนการสอน</p> <p>-ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับผลการวิจัย/กระบวนการวิจัย/ความสำคัญของการวิจัย</p> <p>-ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่านรายงานการวิจัยและการเรียนรู้กับผลการวิจัยควบคู่กันไปกับสาระการเรียนรู้ปกติ</p>	<p>-แสวงหาความรู้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระที่เรียนตามความสนใจของตน</p> <p>-ศึกษางานวิจัยต่างๆ โดยฝึกทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นเช่นทักษะการอ่านการสรุปผลการนำเสนอและการอภิปรายผลการวิจัย</p> <p>-นำเสนอสาระของงานวิจัยอย่างเชื่อมโยงกับสาระที่กำลังเรียนรู้</p> <p>-อภิปรายประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัย/กระบวนการวิจัย</p> <p>-ประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะการอ่านรายงานและการเรียนรู้เกี่ยวกับผลการวิจัย/กระบวนการวิจัย</p>

แนวที่ 3 ครูใช้กระบวนการวิจัยในการสอน

ตารางที่ 3 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 3 ครูใช้กระบวนการวิจัยในการสอน

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทของครู	บทบาทของผู้เรียน
แนวที่ 3 ครูใช้กระบวนการวิจัยในการสอน	-ครูพิจารณาวัตถุประสงค์และสาระที่จะให้กับผู้เรียนและวิเคราะห์ว่าสามารถใช้ขั้นตอนการวิจัยขั้นตอนใดได้บ้างในการสอนซึ่งอาจจะใช้กระบวนการวิจัยบางขั้นตอนหรือครบทุกขั้นตอน	-เรียนรู้ตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยที่ครูกำหนด
-ครูใช้กระบวนการวิจัยบางขั้นตอนหรือครบทุกขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหาสาระและวัยของผู้เรียน	-ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย/ขั้นตอนการวิจัยที่กำหนดเพื่อเรียนรู้สาระที่ต้องการตามแผน	-ฝึกทักษะกระบวนการวิจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยที่ครูกำหนด
	-ครูฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามกระบวนการวิจัย/ขั้นตอนการวิจัยที่กำหนดไว้ในการสอน	-อภิปรายประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่ตนเองมีประสบการณ์และผลการวิจัยที่เกิดขึ้น
	-ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ทักษะกระบวนการวิจัยของผู้เรียนและพิจารณาว่าควรเสริมทักษะด้านใดให้แก่ผู้เรียน	-ประเมินตนเองในด้านทักษะกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยที่ได้รับ
	-ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยที่เกิดขึ้น	
	-ครูวัดและประเมินผลทักษะกระบวนการวิจัยตามสาระปกติ	

แนวที่ 4 ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยการวิจัยในการเรียนรู้

ตารางที่ 4 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ 4 ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยการวิจัยในการเรียนรู้

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทของครู	บทบาทของผู้เรียน
<p>แนวที่ 4</p> <p>ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยการวิจัยในการเรียนรู้</p> <p>-ครูให้ผู้เรียนทำวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอนในการทำวิจัยเพื่อแสวงหาคำตอบหรือความรู้ใหม่ตามความสนใจ</p>	<p>-ครูพิจารณาวัตถุประสงค์และสาระการเรียนรู้ว่ามีส่วนใดเอื้อให้ผู้เรียนทำการวิจัย</p> <p>-ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำวิจัยได้</p> <p>-ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้</p> <p>-ครูฝึกทักษะกระบวนการวิจัยให้แก่ผู้เรียน(การระบุปัญหาวัตถุประสงค์ตั้งสมมติฐานการออกแบบการวิจัยสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลสรุปผลข้อมูลอภิปรายผลการวิจัย ฯลฯ)</p> <p>-ครูให้ผู้เรียนทำวิจัย</p> <p>-ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และทักษะกระบวนการวิจัยของผู้เรียน</p> <p>-ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยที่เกิดขึ้น</p> <p>-ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยควบคู่กับสาระการเรียนรู้ปกติ</p>	<p>-คิดประเด็นที่ตนสนใจ</p> <p>-ฝึกทักษะกระบวนการวิจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินสอน</p> <p>-ปฏิบัติตามวิจัยตามกระบวนการวิจัยที่เหมาะสม</p> <p>-บันทึกความคิดและประสบการณ์รวมทั้งข้อสังเกตต่างๆที่ตนประสบจากการดำเนินงาน</p> <p>-อภิปรายประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยที่เกิดขึ้น</p> <p>-ประเมินตนเองด้านทักษะกระบวนการวิจัย</p>

All rights reserved

2.3 การประเมินทักษะการวิจัยโดยการสร้างเกณฑ์การประเมิน Rubric

ความหมายและความสำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric)

การประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric) หลักการประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric) การกำหนดเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานและผลงานของนักเรียนที่เรียกว่า รูบริก (Rubric) ซึ่งเป็นแนวทางการให้คะแนนที่บรรยายถึงระดับความสามารถในการแสดงออกของผู้เรียน รวมถึงคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนต้องกระทำได้ในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทราบว่า ผู้เรียนรู้อะไร และสามารถทำอะไรได้มากน้อยมากเพียงใด

ความสำคัญของการสร้างเกณฑ์การประเมิน Rubric จากพระราชบัญญัติที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบใหม่นี้จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมายการเรียนรู้ (Learning Target) โดยในแต่ละเป้าหมายของการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานให้กับผู้เรียนและต้องกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละงาน (Specific Scoring Rubric) โดยเกณฑ์การให้คะแนนนั้นจะต้องมีลักษณะทั่วไป (General Scoring Rubric) โดยจะพบว่าการประเมินผลการเรียนรู้เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ (ชวลิต ชูกำแหง, 2551) 1. เป็นการประเมินที่เป็นทางเลือกใหม่แทนการใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ 2. เป็นการประเมินที่เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรมบางอย่างที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อชีวิตประจำวันซึ่งในการประเมินภาคปฏิบัติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555) ต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและประเมินผลผู้เรียนจากพฤติกรรมหรือกระบวนการแสดงออกระหว่างการทำกิจกรรม รวมทั้งประเมินคุณภาพของผลงานที่ได้จากการทำกิจกรรม ถ้ากิจกรรมนั้นผู้เรียนทำการทดลอง ก็จะประเมินทักษะการปฏิบัติการทดลองและการเขียนรายงานทดลองโดยใช้เครื่องมือที่เป็นแบบประเมินทักษะปฏิบัติการทดลองนั้นซึ่งแบบประเมินที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบย่อยหรือแบบมารตราประมาณค่า

ประโยชน์ของการประเมินผลการเรียนรู้ (Rubric)

1. ผู้สอนเข้าใจและได้วิเคราะห์รายละเอียดของมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด จนกระจ่างชัดเจนดีแล้วว่า มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละข้อและแต่ละระดับคาดหวังอะไรจากผู้เรียนบ้าง

2. ผู้สอนคิดว่าประเด็นต่างๆที่จะประเมินตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานของผู้เรียนนั้นผู้เรียนควรปฏิบัติอะไรบ้าง จึงจะประสบผลสำเร็จและสามารถผ่านเกณฑ์เหล่านั้นได้ดี

3. ผู้สอนควรเน้นการประเมินความสำเร็จ ความก้าวหน้า และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล (Self-Assessment and Growth) แทนการประเมินที่มุ่งเปรียบเทียบแข่งขัน

(Competition)กันระหว่างผู้เรียน เพราะผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสามารถ ความถนัดทางการเรียนแตกต่างกันไป

4. ผู้สอนดำเนินการประเมินเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและคะแนนต่างๆ จากผลการประเมินระหว่างเรียน และนำมาพิจารณาตัดสินพัฒนาการด้านการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนอย่างต่อเนื่องเป็นรายภาค รายปี ตลอดช่วงชั้นของหลักสูตร และมีการจัดซ่อมเสริม แจกผลย้อนกลับให้ผู้เรียนรับทราบ จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อปรับปรุงผลงานหรือผลการเรียนของตน และจัดทำแฟ้มสะสมงานหรือข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงร่องรอยการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำมาใช้ประกอบการตัดสินผลการเรียนด้วย

5. ผู้สอนต้องให้ความช่วยเหลือดูแล กำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนเป็นประจำ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขผลงานหรือผลการเรียนของตนเองให้ เป็นไปตามเกณฑ์หรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามที่กำหนด จนผู้เรียนบรรลุศักยภาพที่แท้จริงของตนเองตามความสามารถและความต้องการ

จะเห็นได้ว่าการจัดทำเกณฑ์การประเมินผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นการประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียนได้เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด

วิริยา บุญชัยได้เสนอหลักการสร้างเกณฑ์การประเมิน (2540)

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินค่าก็เพื่อประเมินหรือแบ่งกลุ่มความสามารถของนักเรียน
2. กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานที่ต้องการประเมินผล โดยกำหนดรายละเอียดของทักษะที่ต้องการประเมิน

3. เลือกระดับความสามารถ ระดับในการประเมินค่า ควรควรกำหนดอย่างชัดเจน

โดยการประเมินค่าในการประเมินผล ครูสามารถปรับปรุงความเที่ยงตนและความเชื่อมั่นได้ โดยการเพิ่มจำนวนผู้ประเมินค่า หรือทำแบบทดสอบซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง ตามเหตุอันสมควรและเวลาอันเหมาะสม มีการวางแผนที่ดี และถ้ามีโอกาสควรปรับปรุงเกณฑ์การประเมินค่าของตนเองอยู่เสมอ

การสร้างเกณฑ์การประเมิน (Rubric)

วิธีกำหนดเกณฑ์การประเมินมี 2 แบบคือ

- 1.การกำหนดเกณฑ์โดยภาพรวม (Holistic Score) เป็นการให้ระดับคะแนนเดียวสำหรับงานนั้นเช่นการประเมินการเขียนจะได้ระดับคะแนนออกมาเป็นระดับคะแนนเดียวแต่จะมีบรรยายคุณภาพของการเขียนทั้งฉบับเป็นระดับคุณภาพ

- 2.การกำหนดเกณฑ์โดยแยกเป็นด้านๆ (Analytic Score) เป็นการแบ่งคะแนนเป็นส่วนๆจากความสามารถที่จะต้องปฏิบัติงานหรือผลผลิตนั้นแจกแจงรายละเอียดออกเป็นด้านๆและแต่ละด้านมีคุณภาพอย่างไรเช่นการประเมินการเขียนแบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 3 ด้านคือด้านสำนวนภาษา ความคิดสร้างสรรค์การเขียนถูกหลักไวยากรณ์ เป็นต้น

แนวทางการกำหนดเกณฑ์ (rubric)

ระดับ 1 : ขั้นปรับปรุง - ผลงานมีข้อบกพร่องหรืองานไม่สำเร็จ

ระดับ 2 : ขั้นพอใช้ - ผลงานยังเป็นไปตามแบบไม่สมบูรณ์มีจุดบกพร่องอยู่บ้าง

ระดับ 3 : ขั้นปานกลาง (ผ่าน) - ผลงานมีมาตรฐานค่อนข้างสมบูรณ์

ระดับ 4 : ขั้นดี - ผลงานอยู่ในระดับมาตรฐานมีความสมบูรณ์

ระดับ 5 : ขั้นดีเยี่ยม - ผลงานอยู่ในระดับมาตรฐานดีเยี่ยมมีความคิดสร้างสรรค์เป็นแบบอย่างที่ดี

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ Research based learning ของนักเรียนโดย

ดร.สมพงษ์ แต่งตาดและคณะ(2554)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของนักเรียนเป็นการวัดและประเมินผล โดยพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนและผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนพิจารณาได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยได้แก่เทคนิคการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิจัยสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสมและนักเรียนได้ใช้อย่างทั่วถึงมีการวัดที่เน้นกระบวนการวิจัยตามสภาพจริง และใช้วิธีการวัดที่หลากหลายส่วนผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนพิจารณาจากพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้นำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการเรียนรู้และผลงานที่เป็นองค์ความรู้ที่ถูกต้องสมบูรณ์มีรายละเอียดในการประเมินการจัดการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิจัยดังนี้

1. ตัวชี้วัดการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู

1.1 ตั้งคำถามพฤติกรรมของครูผู้สอนควรปรากฏดังนี้

1) ผู้สอนมีการจัดหรือสร้างสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัย
อยากรู้อยากเห็นหรือหาเหตุผลในเรื่องที่สนใจทำแล้วจะเกิดประโยชน์อย่างไร

2) สร้างแรงจูงใจให้มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย

1.1.3 ฝึกตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การวิจัยของนักเรียน

1.1.4 ผู้สอนใช้คำถามที่มีลักษณะท้าทายความสามารถของนักเรียนและกระตุ้นให้เกิดความสงสัยและอยากค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

1.2 เตรียมการค้นหาคำตอบพฤติกรรมของครูผู้สอนควรปรากฏดังนี้

1.2.1 ผู้สอนให้นักเรียนได้ศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและลง
คาคาคำตอบ

1.2.2 ยกตัวอย่างหรือแนะนำแหล่งเรียนรู้วิธีการค้นหาคำตอบ

1.2.3 ผู้สอนให้นักเรียนแสวงหาวิธีการหรือทางเลือกในการศึกษาคำตอบ
หลากหลายวิธี

- 1.2.4 ให้นักเรียนประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกวิธีที่เหมาะสม
ที่ให้ได้มาซึ่งคำตอบ
- 1.2.5 เปิดโอกาสให้นักเรียนกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานตามวิธีการที่
ได้เลือกไว้
- 1.2.6 ผู้สอนกระตุ้นและฝึกให้นักเรียนเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับ
ใช้ในการวิจัย
- 1.2.7 ผู้สอนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้วางแผนการดำเนินงานเพื่อค้นหา
คำตอบในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิจัย
- 1.2.8 ผู้สอนมีการนำนักเรียนได้สัมผัสสถานที่จริงหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อจุดประกายความคิด
- 1.3 ดำเนินการค้นหาและตรวจสอบคำตอบพฤติกรรมของครูผู้สอนควรปรากฏดังนี้
- 1.3.1 ผู้สอนจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนรายงานความก้าวหน้าการ
ดำเนินงานเป็นระยะๆ
- 1.3.2 ผู้สอนจัดกิจกรรม Focus Groups หรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ระหว่างนักเรียนในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงข้อขัดแย้งภายในตนเองและ
ระหว่างความคิดกับหลักฐานเชิงประจักษ์
- 1.3.3 ฝึកนักเรียนสังเกตบันทึกผลการปฏิบัติงานอย่างละเอียดที่แสดงถึงสิ่งที่
เป็นจุดเด่นจุดที่เป็นปัญหา
- 1.3.4 ผู้สอนมีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้
นักเรียนได้ปฏิบัติได้เต็มประสิทธิภาพ
- 1.3.5 ผู้สอนติดตามเอาใจใส่ช่วยเหลือนักเรียนให้กำลังใจแก่นักเรียนอย่าง
สม่ำเสมอ
- 1.4 สรุปและนำเสนอผลการค้นหาคำตอบพฤติกรรมของครูผู้สอนควรปรากฏดังนี้
- 1.4.1 ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมฝึกให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมา
วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา
- 1.4.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องของข้อมูลที่ตอบคำถามตามที่
กำหนดไว้
- 1.4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลผลการศึกษา
- 1.4.4 ร่วมกันสร้างเกณฑ์ในการเสนอผลการศึกษา
- 1.4.5 ออกแบบการนำเสนอข้อมูลที่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนด

1.4.6 จัดทำโครงร่างแสดงรายละเอียดการนำเสนอข้อมูลที่ครอบคลุม
1.4.7 จัดทำชิ้นงานที่จะนำเสนอตามโครงร่างที่กำหนด
1.4.8 นำเสนอผลการศึกษาให้เพื่อนในกลุ่มเพื่อนต่างกลุ่มและครู
วิพากษ์วิจารณ์และปรับปรุง

2. ตัวชี้วัดการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของนักเรียน

2.1 ตั้งคำถามตั้งคำถามของนักเรียนควรมีลักษณะดังนี้

2.1.1 ตั้งคำถามได้ตรงประเด็นชัดเจนครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการศึกษา

2.1.2 คำถามที่ต้องการคำตอบโดยใช้กระบวนการวิจัย

2.2 เตรียมการค้นหาคำตอบพฤติกรรมของนักเรียนควรปรากฏดังนี้

2.2.1 มีการศึกษาวิธีการหาคำตอบหลายๆแหล่งทั้งแหล่งปฐมภูมิและทุติยภูมิ

2.2.2 มีการวิเคราะห์ข้อดี – ข้อจำกัดแต่ละทางเลือก

2.2.3 กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานตามวิธีการที่เลือก

2.2.4 เตรียมเครื่องมือสำหรับบันทึกข้อมูล

2.2.5 กำหนดคปฏิทินการปฏิบัติงานและรายงานผลการดำเนินงานต่อ

ครูผู้สอนเป็นระยะๆ

2.3 ดำเนินการค้นหาและตรวจสอบคำตอบพฤติกรรมของนักเรียนในการตรวจสอบ
คำตอบควรปรากฏดังนี้

2.3.1 ลงมือปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้

2.3.2 บันทึกข้อมูลขณะปฏิบัติงานอย่างละเอียดและสร้างร่องรอยหลักฐาน

การเรียนรู้

2.3.3 รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะๆตามแผนที่
กำหนด

2.3.4 แสดงความคิดเห็นและร่วมมือในการทำกิจกรรม Focus Group หรือ
กิจกรรมและเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งระดับกลุ่มระหว่างกลุ่มจนทำให้ข้อขัดแย้งทั้งความคิดในตนเองและ
ความคิดกับหลักฐานเชิงประจักษ์หมดไป

2.3.5 นำข้อเสนอแนะที่ได้จากข้อคิดเห็นทั้งกลุ่มเพื่อนครูมาต่อยอดหรือพัฒนา
เพิ่มเติม

2.3.6 มีการสร้างกำลังใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มให้สามารถทำงานได้บรรลุ
เป้าหมาย

2.4 สรุปและนำเสนอผลการค้นหาคำตอบพฤติกรรมของนักเรียนควรปรากฏดังนี้

2.4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องชัดเจนครอบคลุมของข้อมูลกับคำถามที่ได้จากการบันทึก

2.4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลผลการศึกษา

2.4.3 ออกแบบวิธีการนำเสนอให้สอดคล้องกับเกณฑ์การนำเสนอผลงาน

2.4.4 จัดทำโครงร่างที่แสดงรายละเอียดของผลการศึกษาตามที่ออกแบบไว้

2.4.5 สร้างรูปแบบการนำเสนอตามโครงร่างที่กำหนด

2.4.6 ทดลองนำเสนอรูปแบบผลการศึกษาให้เพื่อนในกลุ่มวิพากษ์วิจารณ์และนำข้อมูลมาปรับปรุง

2.4.7 นำเสนอผลการศึกษาต่อเพื่อนในชั้นเรียนและครูตลอดจนจัดแสดงนิทรรศการ

2.4.8 กระตุ้นให้นักเรียนให้เกิดความคิดในการต่อยอดหรือทำวิจัยครั้งต่อไป

3. วิธีวัดผลการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของนักเรียน

วิธีวัดผลการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของนักเรียนเป็นการวัดผลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยและวัดผลที่ได้จากการเรียนรู้ของนักเรียนที่ใช้กระบวนการวิจัยดังนั้นการวัดผลการเรียนรู้จึงควรมีวิธีวัดที่หลากหลายตามแหล่งผู้ให้ข้อมูลในที่นี้แหล่งผู้ให้ข้อมูลทั้งครูผู้สอนผู้ปกครอง/ชุมชนนักเรียน

3.1 แหล่งข้อมูลที่ได้จากครูผู้สอนจะใช้วิธีการวัดผล โดยการสังเกตการสอน ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ผลงานของนักเรียนและการประเมินตนเองของครู

3.2 แหล่งข้อมูลที่ได้จากนักเรียนจะใช้วิธีการวัดผล โดยการสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียนนักเรียนประเมินตนเอง

3.3 แหล่งข้อมูลที่ได้จากผู้ปกครองหรือชุมชนจะใช้วิธีการวัดผล โดยการสังเกตการทำงาน of นักเรียนในบ้านหรือชุมชนสอบถามหรือสัมภาษณ์

4. เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยของนักเรียน

4.1 แบบสังเกตได้แก่แบบสังเกตการสอนของครูแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2 แบบตรวจสอบผลงานได้แก่แบบตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้แบบตรวจสอบผลงานของนักเรียน

4.3 แบบประเมินตนเองได้แก่แบบประเมินตนเองของครูและนักเรียน

4.4 แบบสอบถามความคิดเห็นได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง/ชุมชนที่มีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

4.5 แบบสัมภาษณ์ได้แก่แบบสัมภาษณ์ครูผู้ปกครองในการเรียนรู้ของนักเรียน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วรวิสา มณีผล (2547) การศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการวิจัยเป็นฐานกับโรงเรียนปกติผลการศึกษาพบว่ารูปแบบใช้การวิจัยเป็นฐาน (research based learning) กับนักเรียนในโรงเรียนปกติโดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของนักเรียนพบว่านักเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานมีความแตกต่างกับนักเรียนในโรงเรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. สราวุธ ชัยยอง (2552) การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ในรายวิชาชีววิทยาพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่าผลการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียน เกิดความสนใจกล้าแสดงออกให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมกลุ่มนักเรียนขาดเรียนน้อยลงและให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการทำงานและผลการวัดเจตคติต่อผู้เรียนผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยที่ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.68 สามารถแปลผลได้ในระดับสูง

3. จุฑา ธรรมชาติ (2552) การวิจัยและพัฒนารูปแบบใช้วิจัยเป็นฐานในรายวิชาการวิจัยทางการศึกษาผลการศึกษพบว่าผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานมีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบเน้นปัญหาและการจัดการเรียนรู้แบบเน้นทักษะกระบวนการซึ่งตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบเน้นปัญหาได้แก่การใช้ปัญหาเป็นหลักและการใช้โครงงานเป็นหลักส่วนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นทักษะกระบวนการได้แก่การเน้นกระบวนการสืบสอบการเน้นกระบวนการคิดการเน้นกระบวนการกลุ่มการเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ดวงทิพย์ กริมนตรี (2551) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สารเศรษฐศาสตร์เรื่องการบริโภคโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการวิจัยเป็นฐานผลการศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การเรียนการสอนที่เน้นการวิจัยเป็นฐานจำนวน 2 วงจร โดยสังเกตของผู้ศึกษาค้นคว้าพบว่าในวงจรที่ 1 นักเรียนส่วนใหญ่ออกมาแสดงออกให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมตลอดเวลา

5. จิรัชญา เฟื่องจาง(2556) การเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองเรือวิทยา ราชวิชา ส 22103 สังคมศึกษาโดยใช้การเรียนการสอนที่เน้นวิจัยเป็นฐานการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของการทดสอบวัดการคิดแก้ปัญหของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การเรียนการสอนที่เน้นวิจัยเป็นฐานหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

6. อารีรัตน์ สุขช่วง (2557) การแก้ปัญหานักเรียนที่มีพฤติกรรมขาดการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนรายวิชากฎหมายพาณิชย์โดยใช้กระบวนการกลุ่ม พบว่ากระบวนการกลุ่มส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกทั้งทางด้านการพูด การแสดงออกและด้านการแสดงความคิดเห็น

7. ฉัฐพล ลีกลิงห์แก้ว (2545) การใช้กระบวนการกลุ่มโดยวิธีการแบบโครงการเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบาลีสาริตศึกษา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการกลุ่มทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาค้นเองในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างกันจากการทำงานร่วมกัน พร้อมกันยังสร้างให้ผู้เรียนเกิดความสัมพันธ์ ความรู้ ฝึกการแสดงออก ฝึกทักษะการคิด ฝึกความมีวินัยและพัฒนาบุคลิกภาพ การสื่อสาร การเขียนและการทำงานอย่างเป็นระบบ

งานวิจัยต่างประเทศ

Stefka G Nikolova(2001)อ้างในวรวิสา มุณีผล ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และการศึกษารูปร่างของคาร์บอนใน Winyah bay ผลปรากฏว่านักศึกษาได้ใช้วิธีการเรียนการสอนที่มีวิจัยเป็นฐานของนักศึกษาปริญญาตรีเพื่อฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

Hancock, Carrie Marie(2002)ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของวิธีการศึกษาระดับพื้นฐานทางออนไลน์โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ซึ่งความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย และนักศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่ก่อให้เกิดการถูกตรวจสอบเนื้อหาของจุดประสงค์ในการศึกษาและการศึกษาถึงทัศนคติที่แตกต่างกันในการใช้คอมพิวเตอร์ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่าผลการพยากรณ์ทักษะการอ่านของนักเรียนมีค่านัยสำคัญที่ .08 ซึ่งไม่มี ความแตกต่างกันในการวัดทักษะภาษา

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะต่างๆให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ อาทิเช่น ทักษะการแสดงออก ทักษะการคิด และยังพัฒนาคุณลักษณะความมีวินัยและพัฒนาบุคลิกภาพ เมื่อพิจารณาจากเจตคติต่อการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานนักเรียนมีแนวโน้มเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ดังกล่าวด้วยและนอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่กล้าพูดกล้าแสดงออกให้

ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีความกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรมตลอดเวลา
ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองสอดคล้องกับการส่งเสริมในปัจจุบันที่มุ่งพัฒนาตามปรัชญา
การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved